

Дар'я ГОРЛИЦЯ (Людмила Ларіонова) – поетка, прозаїк. Член Полтавської спілки літераторів. Народилася 1 січня 1946 року в Котельві на Полтавщині. До виходу на пенсію працювала лікарем лікувальної фізкультури в медичних закладах Сум, згодом повернулася в рідне містечко. Пише зі шкільної лави; свого часу відвідувала сумську молодіжну літстудію “Зажинок”, із творами виступала на радіо й телебаченні, кілька разів ставала лауреатом обласного поетичного фестивалю “Сумські зорі”.

Нині постійно друкується в альманахах “Голос ветерана”, “Полтавський сміхограй”, “Рідний край”, газетах “Полтавська думка”, “Літературна Полтавщина”, “Село Полтавське”, “Народне слово”, “Вісті”, “Народна трибуна” та ін., активно співпрацює з Полтавською літстудією “Голос ветерана”, бере участь в обласних поетичних конкурсах. Авторка поетичних збірок “Йду до людей” (Полтава, 2007), “Відшуміли весни” (Полтава, 2008), “Запрошую до пісні” (Полтава, 2009). На її тексти композиторами Котельви, Полтави, Києва, Ялти створено понад 30 пісень.

ГОРОБИНА НІЧ

Спогади дитинства... Вони такі далекі, але яскраві і незабутні, як і горобині ночі, яких тепер уже не буває. Швидко збігає час, змінюються ландшафти, повітря, вода і люди. До послуг людини телевізори, комп'ютери, мобільний зв'язок. А разом з тим хімічні добрива, штучні тканини і ...нові хвороби, про які раніше й не чули. Навіть у найсміливіших мріях своїх ми, діти минулого століття, не змогли б уявити, що кіно буде в кожній оселі, телефон – у кожного в кишені, що не ма-

тимемо проблем з одягом, взуттям. Але при цьому залишаються старі і з'являються нові проблеми: з навчанням, здоров'ям, книгами, довкіллям, відносинами між людьми, країнами. І, може, тому нам інколи так хочеться повернутися в часи дитинства, опинитися в атмосфері тієї далекої, страшної для дитячого сприйняття горобиної ночі.

Ті ночі приходили нечасто, але ж – кожного літа. Ми з братиком були ще малі. Татко влітку від'їздив до Харкова, де він заочно навчався в педагогічному інституті. А ми залишалися на цей період із матір'ю.

Середина ХХ-го століття... Теплі літа після війни. Метелики-махаони на зрубках кленів, де виступав солодкий сік. Хрущі на вишнях. Ми з братом їх струшували, а потім навіщось збирали в паперові стаканчики з-під морози-ва. Груша-дичка на вгороді щедро постачала нас своїми нехитрими плодами. А ще – скибочки вареного цукрового буряка в горщику: то був наш головний харч улітку, а ще – квіти жовтої та білої акації, котрі приваблювали нас своїм солодким смаком...

З тих часів особливе враження залишили в пам'яті горобині ночі. Серед літньої спеки, на чистім, вицвілім від сонця небі з'являються хмари. Із-за горизонту насувається темінь. Раз по раз вона палахкотить блискавицями, чутно далекий, приглушений гуркіт грому. Зненацька налітає шквальний вітер і несе з собою хмари пилу. Тоді мати швиденько закриває наглухо ставні на вікнах, заносить у сіни городній інвентар, посуд із літньої грубки, де готували страву, і заганяє нас, малих, до хати. Вхідні двері беруться на засув, вікна – на прогоничі.

Електричного освітлення тоді ще не було в нас, його замінювала гасова лампа. Слабке, примарне світло від неї, коли на вулиці ще день, створювало атмосферу незвичайної загадковості. Денне світло ледь пробивалося крізь щілини в ставнях. На дворі ставало все темніше, гримало все грізніше. Мати говорила:

– То “Бозя” свариться, щоб ми ховалися, бо неслухів він карає.

Ми ховаємося під великий стіл, що стоїть серед кімнати, мати кидає нам з ліжка подушки та простирадла, завішує ряднами стіл з боків і влаштовується на тих подушках разом з нами. Ми пригортаємося до неї і з острахом вслухаємося в розгул стихії надворі. А там щось гриміє, завиває, грюкає в двері, б'ється у віконні ставні. І раптом серед миттєвої тиші через щілини в віконницях кімнату освітлює яскрава блискавиця, а за мить – ухає так, ніби розкололася навпіл земля. Ми, тремтячи, пригортаємося до матері, бо відчуваємо, що вона й сама боїться, міцніше притискаючи нас до себе. Гриміє ще і ще раз, але вже трохи тихше й далі...

За вікнами зашуміло з неймовірною силою. Починалася злива. Здавалося, то хтось прямо з відра поливає землю. Кімнату час від часу пронизує світло блискавиці, а грім гуркотить безперервно. Ми боїмося навіть поворухнутися. Мати шепоче молитву і говорить, що то Бог Перун їздить по небу на колісниці

і посилає на землю за гріхи наші і непослух такі страхіття.

– Отож, – продовжувала, – треба слухатися, дітки, батьків, не бешкетувати, бути добрими до природи, до тварин та людей.

Ми прислухаємося до тих слів матері і про себе обіцяємо бути хорошими і слухняними. Тільки б Бог Перун не гнівався на нас.

А дощ все лє і лє, вітер не вщухає. Десь здалеку чутно тріск поваленого дерева. І так триває довго-довго, можливо, до самого ранку. Стомлені і налякані, ми засинаємо.

Вранці прокидаємося, дивуючись, що спимо під столом. Вилізаємо з того кубельця. За вікном сяє яскраве сонце. Мати вже поранється біля сніданку, а ми, притишені і втихомирені міцним сном, відчинивши двері, насолоджуємося чистим озоновим повітрям.

На подвір'ї у нас росте яблунька. Половина ще не дозрілих плодів лежать, збиті бурєю, на землі. На кожному листочку висить краплина роси і переливається на сонці яскравими барвами. То тут, то там трава полягла до землі, а земля відсвічує світлом і небом з кожної калюжі, з кожної краплини в траві. Цвірінчать у стрісі горобці, лагодячи пошкоджені гнізда, а високо в небі шугають ластівки, провіщаючи сонячну ясну погоду.

Ми обережно ступаємо босими ногами на розімлілу землю і починаємо вивчати умитий, оновлений світ. Калюжі теплі, і ми із задоволенням бігаємо по них, по споришевій м'якій устілці двору, здійсмаємо фонтани бризок доквіл себе. Уже мати покрикує на нас, називаючи неслухами, але нам так весело, що забули всі нічні страхи та обіцянки, навіть грізного Бога Перуна.

Цього ж дня повернувся додому батько. Ми дуже йому зраділи, а він, відпочивши, повів нас на прогулянку до річки, яка протікала недалеко від нашої хати. Але річки ми не впізнали. Вона стала така широка і каламутна. Біля неї тут і там лежали вивернуті з корінням великі дерева. Було навіть трохи лячно: такі великі і не встояли! Яка ж то сила їх повалила? А коріння яке! Чудернацьке, переплетене, ніби запатлане волосся Кікімори із страшної казки. Після нічної бурі світ, умитий дощем, починав загоювати рани, нанесені стихією. Горобина ніч відходила в минуле – до наступного літа. І ця страшна і разом з тим хвилююча казка повторювалася все моє дитинство. А потім настали часи, коли горобині ночі вже не приходили...

11.01.2012 р.

ЦІЛЮЩІ ЛІКИ

Очі жінки незвично блищали, на щоках палахкотіли хворобливі рум'янці. Вона була молода і гарна, незважаючи на холодний піт, який рясно вкривав обличчя. У палаті чекали на вранішній обхід. Учора Марія примітила, що, прочитавши її аналізи, лікарі чомусь довго перешіптувалися. За той час, відколи вона лежала в лікарні, самопочуття навіть погіршилося: і кашель, і кров у мокротинні, і температура стала підвищуватися. Ліки не допомагали. А ще з'явився цей бридкий холодний піт... Дуже хотілося додому, до діток. “Як там чоловік сам з малечю? Чи їм ніжки миє на ніч? Чи не голодні? Може, попрохати лікаря, хай відпустить додому... хоч на тиждень?” – міркувала про себе.

Дуже здивувалася, коли лікар сам запропонував їй виписатися з лікарні й доліковуватися вдома. Мовляв, душа буде спокійніша в неї, от і здоров'я повернеться. Навіть гадки не мала, що виписали її додому... помирати. Сказали рідним, що проживе не більше сорока днів. Чахотка, мовляв, за давна, медицина безсила...

Діялося це давно, ще й мене не було на світі. Моя тітка доживала останні свої дні вдома. Уже й сусіди знали, що Марія помирає від туберкульозу. Чоловік ходив зажурений, бо мав лишитися з трьома дітьми один, без дружини.

Та одного дня до старої Довжички, що жила навпроти, приїхала з-під Києва її давня подруга – Оришка. Якось у розмові запитала, чому це не видно Марії. Їй відповіли, що та помирає від чахотки і вже не підіймається з постелі. Дітей забрала її дядина, а з Марією залишився чоловік і так-сяк доглядає її до смерті. Стара Оришка сплеснула руками:

– То чому мовчали? Та я ж можу її вилікувати!

І відразу заходилася варити ліки. Ними напувала мою тітку місяць. Потім Оришка поїхала додому. Через місяць ще повернулася з ліками, і знову Марія пила їх місяць. Уже стала ходити, в хаті прибирати. Щоправда, діток дядина їй ще не привозила, боялася, щоб не заразилися від матері. Марія не наполягала, хоч і дуже скучала за ними.

Ще й третій місяць Оришка звеліла пити ті ліки. Швидко йшло одужання. Уже нічого в Марії не боліло, почувалася зовсім добре. Не ходила і до лікарні, звідки її виписали на смерть. (Про цю лікарську таємницю розповів їй чоловік зі сльозами на очах).

Спливав час. Одного разу, коли проходила медогляд для роботи, старий лікар-рентгенолог сказав мимохідь:

– Ви так схожі на одну жінку, яка в нас лікувалася років три тому. Але вона вже, напевне, померла від туберкульозу.

– То була я... – відповіла крізь сльози Марія.

Прошло з тих пір багато літ. Я довго жила у своєї тітки, коли навчалася в медичному училищі в Охтирці. Тепер уже я на пенсії, уже й онуки мої закінчують школу, та й досі пам'ятаю той рецепт, яким лікувалася моя тітка, а потім допомагала багатьом людям одужати. І прожила вона 88 років.

Пригадую, як люди приносили все, що потрібно для ліків, і я допомагала тітоньці готувати їх. А робилося це так. Треба було подрібнити ножом на шматочки по півсантиметра листя і зелене стебло кактусу, квітки алое (віком більше трьох років) – стільки, щоб вийшло натрусом п'ять склянок. Ще потрібно було п'ять склянок меду, по дві столові ложки соснових і березових бруньок та дві столові ложки свіжого коров'ячого масла. Усе це складали в емальовану каструльку. Кришку по краях обмазували тістом, щоб не виходила пара. Посуд ставили на дуже слабкий вогонь, на край плити чи духовки (бо тоді ще не було розсікачів полум'я). Ліки томилися три години (але не кипіли!). Усі три години потрібно було сидіти і наслухати, щоб маса не булькала, а лише чулося легке шарудіння (до кипіння не допускати, інакше будуть непридатні).

Через три години ліки готові. Ще теплими їх потрібно процідити через марлю, добре віджати. Одержуємо літр темної, цілющої запашної рідини. Тітка Марія віддавала людям готові ліки зі словами:

– Пити треба по одній столовій ложці три рази на день, за півгодини до прийому їжі. Пити один місяць (ліків на місяць вистачає). Потім – місяць перерви. Через місяць ще потрібно зробити такі ж ліки і знову пити місяць. Після цього ще місяць перерви, і втретє попити ці ж самі ліки місяць. Туберкульозу не лишиться і сліду!

Пам'ятаю, дуже багатьом людям так допомогла моя тітка, бо всі приходили їй дякувати. Грошей ні від кого вона не брала.

Хочу ще додати, що рецепт допомагає при всіх легеневих хворобах: пневмонія (запалення легенів), бронхіти, за давнені хвороби дихальних шляхів, нежить із кашлем і т. ін. Але при таких випадках ліки потрібно приймати один чи два місяці (а не три, як при

туберкульозі). Можна їх вживати одночасно з пігулками, якщо без них не захочете обійтися. Діткам до шести років ліки потрібно давати по одній чайній ложечці тричі на день, до 12 років – по десертній. Тут алое можна брати і молодше трьох років.

Нова збірка прози письменниці

Зараз, коли туберкульоз в Україні набув характеру загрозливої епідемії, коли нестатки в усьому відбиваються на якості харчування, а значить, і на здоров'ї людей, гадаю, що цей простий і доступний рецепт народної медицини послужить кожному. Не хворійте ніколи!

Котельва, 2001 р.

ЛЕГЕНДА ПРО ОЧІ

Так багато написано про кохання, що, здається, вже й нічого додати. Але, мабуть, саме почуття це настільки багатогранне, що чим більше черпай з нього, тим воно глибшає. Мов криниця, котра виповнюється джерельною водою. Отож буду щаслива, якщо мені вдалося запримітити і відтворити бодай часточку з усіх неповторних і мінливих кольорів кохання. Цю невигадану історію я виношу на ваш розсуд, любі читачі...

* * *

Їхні очі ще здалеку помічали одне одного. Отак, на відстані, заглядаючи в самі зіниці, ті очі віталися, сипали теплим промінням, радісно тремтіли...

То були незвичайні очі. Вони вмiли говорити, вони... кохали. Тож і не дивно, що при зустрічах між ними завжди відбувався німий діалог.

Карі очі: Хороший мій, як довго я тебе не бачила! Як рада я сьогоднішній зустрічі!

Сірі очі: Зірньо моя, я кохаю тебе!

Карі очі: Я теж, найкращий мій, тільки тебе кохаю.

А потім уже при іншій зустрічі.

Карі очі: Ти блідий чомусь, любий? Що з тобою?

Сірі очі: Ти, здається, виходиш заміж? Мені боляче.

Карі очі: Заспокойся, хороший. Не хвилюйся, єдиний. Ти ж усе розумієш...

І ще через деякий час:

Сірі очі: Ти пам'ятаєш наші зустрічі, мила?

Карі очі: Я все пам'ятаю, соколе мій.

Сірі очі: І образу теж?

Карі очі: Ні, мій рідний. Я пам'ятаю лише хороше...

Минув рік. Знову зустріч у магазині.

Карі очі (з тривогою): Ти щасливий з іншою, любий?

Сірі очі (з сумом): Ні, але та інша щаслива зі мною. Я кохаю лише тебе, ластівко моя. А ти... щаслива з іншим?

Карі очі: Щастя моє – це ти, єдиний. Але мій чоловік... Одним словом – йому добре зі мною.

Сірі очі: Для чого ж ми живемо, рідна моя?

Карі очі: Задля щастя двох інших людей, коханий.

* * *

Уже багато років кохають ті очі. Очі двох хороших людей. Колись давно їм було так затишно поруч. Та одного разу непрощена образа назавжди потривожила їхнє щастя. Дороги розійшлися. А почуття лишилися. Отак, очима, на відстані, щоб ніхто не помітив, говорять вони одне одному найпалкіші слова кохання. А живуть ті двоє майже поруч, у великому багатопверховому будинку. Живуть поруч, а кохають на відстані, бо бережуть щастя і спокій ще двох хороших людей. Своє щастя вони одного разу загубили... Назавжди... Ті двоє, з незвичайними очима і напрочуд добрими серцями.

2007 р.